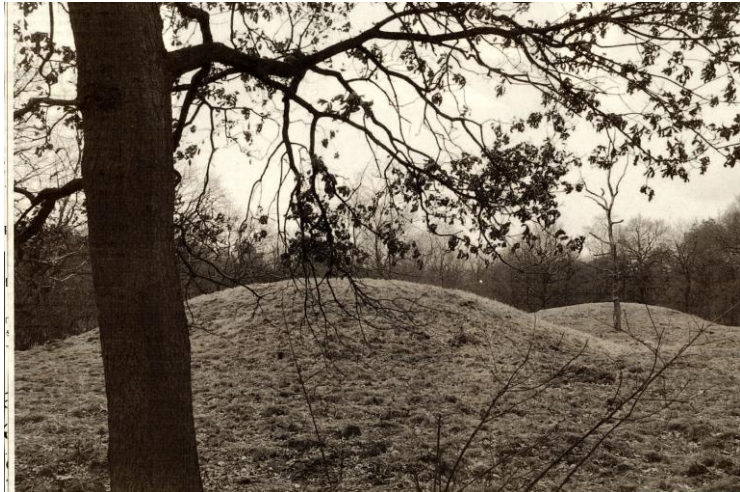


## Verhalen geschreven door onze leden

### ● 5000 jaar begraven in Wageningen

Zo'n 5000 jaar geleden begonnen mensen in en rond Wageningen hun doden te begraven in kuilen, waarover een grafheuvel werd opgeworpen. Sommige grafheuvels zijn millennia lang gebruikt. Ook werden bestaande heuvels opgehoogd en werden er lichamen of as-urnen in bijgezet.



Veel is er sindsdien niet veranderd: van de doden cremeert Nederland ook nu 60 % en begraaft het 40 %. Tussen de 4<sup>e</sup> en de 9<sup>e</sup> eeuw was

een grafveld op de hoek Diedenweg/Geertjesweg in gebruik. Vanaf de 10<sup>e</sup> eeuw werd begraven rond de kapel op de Westberg. In de 13<sup>e</sup> eeuw ontstond een kerkhof rond de kerk op de markt. Later werden aanzienlijke personen ook in de kerk bijgezet, maar toen burgemeester Lubbert Adolf Torck halverwege de 18<sup>e</sup> eeuw in de kerk een grafkelder wilde, bleek er zo weinig ruimte over, dat die grafkelder eigenlijk buiten het kerkgebouw kwam te liggen. De toegang ertoe lag nog net wel in de kerk. In 1667 kreeg Isaac de Jode toestemming een joodse begraafplaats in te richten op een verlaten zandkuil buiten de stadsmuren. Die werd in 1929 gesloten, maar niet geruimd. Met de Franse tijd kwam het besef, dat de doden niet meer in de bebouwde kom moesten worden begraven. Den Haag begon daarmee in 1778. In 1828 opende de gemeente Wageningen een begraafplaats op *De Dellen* aan de Rijkstraatweg (nu Gen. Foulkesweg). Daarvan bestaat het poortgebouw nog steeds. De katholieken hadden van 1824 tot 1888 een eigen begraafplaats rond hun toenmalige kerk aan de Lawickse Allee. Op *De Dellen* kregen ze een eigen gedeelte: één vak met gewijde grond en één daarbuiten met ongewijde grond waar ongedoopte kinderen werden begraven. *De Dellen* werd in 1940 gesloten en in 1960 geruimd. Rond de eeuwwisseling ontwierp de befaamde landschapsarchitect Leonard Springer de curvenrijke algemene begraafplaats aan de Oude Diedenweg met een algemeen, een katholiek en een israëlitisch deel. In 1948 ontwierp tuinarchitect J. Bijhouwer een rechtlijnige uitbreiding. Het kerkhof rond de kerk op de Markt werd pas aan het einde van de 19e eeuw geruimd onder wat geheimzinnige omstandigheden. In 2004 kreeg de algemene begraafplaats de naam De Leeuwerenk. En daarmee is de cirkel rond, want het woorddeel *leeuw* van Leeuwerenk betekent *grafheuvel*. **Leo Eppink**

Foto: Grafheuvels bij Wageningen.